

Андрій Кокотюха

ПОДВІЙНИЙ КАПКАН

ПОДВІЙНИЙ КАПКАН
ПРИГОДА НА ГЕЛОВІН
ВРЯТУЙТЕ БЕТМЕНА
ФАЛЬШИВЕ КІНО

 FOLIO

Андрій Анатолійович Кокотюха
Подвійний капкан

Подвійний капкан

1. Дружба під загрозою

Могло бути краще, але хай уже так.

Це вирішив для себе Максим Білан, коли новий директор їхньої школи Анатолій Федорович Громовець на прізвисько Плазун замість того, щоб за своєю звичкою зібрати загальні збори і при всіх викрити злодія, спустив цю історію на гальмах. І назавжди припинив існування так званої Групи залізного порядку. Навіть не назвав це невдалим експериментом. Просто наступного дня, після того, як Максим і його друг Денис Черненко зловили злодюжку на гарячому, зі шкільних коридорів зникли патрулі старшокласників з червоними пов'язками.

Це сталося після того, як новий директор вирішив домогтися залізної дисципліни в школі. Для цього він запропонував учням старших класів стати його добровільними помічниками. Активісти, начепивши на рукави червоні пов'язки, почали ловити при вході до школи всіх, хто бодай на хвилину запізнився на урок. З порушниками дисципліни відбувалася виховна розмова в директорському кабінеті, і навіть хлопці не завжди могли стримати сльози приниження. Не кажучи вже про дівчаток: з тими постійно траплялися істерики. Правда, вже через три дні такого експерименту кількість запізнень звелася до нуля, але ціна цьому була, як на Максима, надто висока.

Одночасно старшокласники почали стежити, щоб під час перерв ніхто не бігав і всі поводити себе пристойно. Відчувши безмежність та безкарність влади, керівник Групи залізного порядку, спортсмен Вова Завгородній, який на пам'яті Білана й Черненка уже попадався на крадіжці, вирішив цю саму владу ще більше посилити. Відповідно до його плану з роздягальні та порожніх класів почали зникати речі. Порядок, таким чином, мусив стати не просто залізним, а залізобетонним. І якби не втрутилися Максим із Денисом, хто знає,

як би далеко зайшов Завгородній у своїх планах стати чи не другою людиною в школі після директора.

Нікого з Групи залізного порядку не покарали лише через те, що Плазун і сам не знав про ці «корисні» ініціативи свого помічника. Тому спершу розгубився, а потім зрозумів: варто тільки надати цій історії розголосу, як доведеться багато чого пояснювати, і насамперед – батькам обікрадених школярів. Через те крадене тихцем повернули. Просто підкинувши під парти, а Вова Завгородній знову став звичайним, так би мовити, рядовим учнем.

Свою роль, як вважав Максим, зіграло і те, що він та Черненко познайомилися з Плазуном ще влітку. І так само за кримінальних обставин. Їхній майбутній директор виявився причетним до не дуже красивої історії викрадення екзотичних тварин, яка так само не пішла нікуди – таке вже наше життя. Після того стосунки з директором набули особистого характеру. Отже, викриття злодюжки, а разом – злочинної сутності Групи залізного порядку і особисто Вови Завгороднього, було їхньою невеличкою перемогою. Та Плазуну не подобалося те, що двоє підлітків знову перемогли його. І визнання невдалості експерименту одночасно стало б визнанням не те що помилки, а власної поразки.

Проте Білану з Черненком жити стало легше. Їм не потрібні були офіційні та публічні лаври переможців. Вони самі знали, що перемогли, й цього знання їм обом цілком вистачало.

Проблему Максим Білан бачив в іншому: їхня дружба з Денисом, яка виросла з неприязні та пройшла випробування взаємними образами і так само – спільними пригодами, тепер опинилася під загрозою. Цього разу загроза прийшла з несподіваного боку, і Максим не знав, що з цим робити.

Оксана Дорошенко, лідер шкільної музичної групи «Гурт Тіни», яку колись хлопці витягли з великої халепи і яка так само вважалася тепер їхнім бойовим товаришем, почала підтримувати з Денисом Черненком не зовсім дружні стосунки. Вірніше – зовсім не дружні. Денис від першого вересня вже цілий місяць по буднях зустрічав її

біля під'їзду, брав у неї шкільну сумку, і ця парочка йшла до школи. Максим навіть був переконаний: якби Оксана вчилася з ними в одному класі, Черненко вже пересів би до неї за парту.

Чоловічу дружбу зіпсує спідниця.

Білан прочитав це в якійсь книжці і тепер на власні очі переконався у правдивості цих слів. Правда, поки що на дружбу як таку Оксана не впливала. Навпаки, вважала, що вони тепер – одна команда, тож мусять разом ходити в кіно, на концерти і просто гуляти. Спробувавши кілька разів, Максим відчув себе третім зайвим, після чого делікатно, під різними приводами почав відмовлятися від дозвілля «на трьох». Як він помітив, Денис і Оксана не надто цим переймалися.

Максим розумів: не можна так поводитися, навіть думати так не годиться. Та його настрій можна було пояснити: йому теж подобалася Оксана Дорошенко. Але ж Черненко виявився більш спритним, і Оксані з ним справді цікаво.

Хоча в чому фокус? Денис читав мало, по телевізору дивився лише спортивні програми та фантастичні бойовики не найвищого ґатунку. Він був старшим у родині, де крім нього росло ще двійко дітей і не було батька, тож мама не мала коли займатися старшим сином. Коли Максим волею долі познайомився з Денисом ближче, він був здивований його невіглаством, хоча погоджувався: життєвого досвіду в однолітка виявилось-таки більше. З тієї весни майже нічого не помінялося. Денис уперто ігнорував те, що називають самоосвітою. Оксана – музикант і співачка, і, здавалося б, по духу мусить бути ближче до нього, Максима.

Проте цим двом різним людям виявилось цікаво вдвох. Максимові Білану довелося зізнатися собі: він тихо їм заздрив.

2. Дядько Джон зламав ногу

Початок жовтня приніс бабине літо і дав трошки відпочити від безперервних злив.

Теплого вечора початку жовтня Максимова мама повернулася з роботи дуже збуджена і відразу з порога, навіть не скинувши чобітків, сказала з розпачем у голосі:

– У нас проблеми!

Білан-старший відірвався від газети. Максим, стурбований маминою заявою, висунув голову зі своєї кімнати.

– Щось серйозне? – запитав тато.

– Люда не може приїхати.

Люда, а для Максима – тьотя Люда, була рідною маминою сестрою, молодшою за неї на три роки. Десять років тому вона познайомилася в Києві з молодим американцем, що приїхав на якийсь бізнес-форум. Людмила з дитинства серйозно вивчала англійську мову. Після університету влаштувалася перекладачем у одній відомій фірмі. Так вона потрапила на той форум, познайомилася з Джоном Говардом, слово за слово – вони подружилися. Почали листуватися, а вже менше ніж за рік побралися, і в Біланів з'явилися родичі за океаном.

Джон і Людмила Говарди прилітали в Україну раз або два на рік. Але спочатку вирушали до Одеси. Там, у місті біля моря, жила бабуся Джона, Софія Лапідус. Так, по материнській лінії Джон Говард був, як прийнято говорити в Одесі, одеситом. Його мама свого часу теж вийшла за американського громадянина. Джон, або дядько Джон, як мусив називати його Максим, добре розмовляв російською, протягом останніх семи років досить пристойно оволодів українською і вважав символічним своє одруження з громадянкою України. «Від потягу крові не втечеш!» – часто любив промовляти він.

Звичайно приїзд родини Говардів відбувався в кілька етапів. Максим затвердив це, мов таблицю множення. Спочатку Говарди домовлялися там, у себе в Америці, з нянею для їхнього сина Айвена, по нашому – Івана. Потім перевозили Айвена та няню до будинку батьків Джона. Далі прилітали в «Бориспіль» і відразу ж брали напрокат авто, щоб негайно їхати до Одеси. Джонова бабуся дуже не любила, коли улюблений онук затримується, а засмучувати свою бабуся одесит Джон Говард не хотів і не мав права. Побувши в Одесі тиждень, Говарди сідали в авто, поверталися до Києва, де гостювали в Біланів ще три дні, після чого, повернувши машину, сідали на літак і вирушали назад до Америки.

Проте Максим змушений був вислухати від мами ще раз всю цю історію, яка закінчилася розпачливим вигуком:

– А в Одесі Джон зламав ногу!

– Отак! – вирвалося в Білана-старшого. – Як йому це вдалося?

– Не повіриш – машиною стукнуло! Джон, сам знаєш, слухняний пішохід. Вийшов з дому в супермаркет, там два квартали пройти, ти ж знаєш! І на червоне світло якийсь молодий телепень не зупинився! Джон ще вчасно відскочив, а то б голову міг розбити!

– Порушника затримали?

– На наступному перехресті. Синок якогось багатого татуса. Вже зранку віскі наковтався, вирішив швидкісні перегони влаштувати. Його забрали в міліцію, тільки Джонові від цього не легше. Нога в гіпсі, Люда сидить біля нього, бо бабуся мало того, що стара, так ще й сама прихворіла. Осінь, погода, вік – все вкупі.

– З гіпсом Джона на літак пустять, – заспокоїв дружину Білан-старший.

– Ти, мабуть, зачитався своєю газетою. І не все до кінця розумієш, – зітхнула мама. – Я не бачила сестру з минулої осені. Вона може вести машину, але ти ж знаєш, як Люда боїться наших доріг. Джон ще міг, як він сам каже, прийняти виклик на двобій. Таким чином, вона з Джоном мусить сидіти в Одесі, доглядаючи і його, і хвору бабуся.

– Добре, – зрозумів її з півслова тато. – До мене дійшло, не хвилюйся. Домовлюся з ким треба, візьму три дні за власний рахунок, поїду до Одеси і заберу звідти Джона з Людою. Завезу сюди на машині, хай гостюють у нас скільки там треба, зі своїми переламками та гіпсами.

– І знову не так! – мама навіть тупнула ногою. – Люда не може кинути Джонову бабусю. Отже, ти зможеш їх забрати лише в тому випадку, якщо просто з Одеси повезеш у аеропорт! І я не побачуся з сестричкою, не наговорюся з нею! Я теж відпрошуся, де треба! Теж візьму відпустку за свій рахунок! І ми поїдемо до Одеси разом!

– Стоп-стоп! – тато виставив перед собою обидві руки. – Що значить разом? А Максим? Це не літо, вже навчальний рік, і лишити його самого вдома навіть на ці кілька днів я не ризикну.

Максим напружився: несподівано його персону стала каменем спотикання у маминих планах.

– Хто тобі сказав, що він лишиться вдома сам? – здивовано запитала мама. – Я напишу записку в школу, класному керівнику, і все владнаю. До того ж сьогодні понеділок, правильно? Поїдемо ми в середу ввечері. Максим прогуляє, таким чином, лише два дні – четвер і п'ятницю. Бо назад ми поїдемо всі разом у неділю рано. Ось тобі чотири дні, два з яких – вихідні. Я правильно все порахувала?

– Абсолютно правильно, – зітхнув Білан-старший, повернувся до Максима. – Бач, синку, як воно в житті буває? Американець ламає ногу, а троє українців через це міняють свої найближчі плани.

– Може, я б справді вдома лишився? – заїкнувся Максим.

– І думати забудь! – категорично промовила мама. – Ти в нас хлопчик розумний. Два дні без школи нічого серйозного не змінять. Хоч ти вже і дорослий, як вважає дехто, – вона красномовно глянула на тата, – залишати тебе самого тим більше не можна. Раз дорослий, то й викинеш якісь надто дорослі штучки! Все, це не обговорюється! Зараз вечеряти будемо...

Ось так Максим Білан зробив ще одне сумне відкриття. Його не просто починають потроху зраджувати друзі, йому, не зважаючи ні

на що, зовсім не довіряють батьки.
Невже тепер у житті завжди так буде?

3. Випадок на одеському вокзалі

Всі проблеми вдалося вирішити на диво швидко.

Білан-старший погодив свою кількадечну відсутність у себе на роботі. Мама, як виявилось, домовилася про все вже за півгодини після того, як дізналася від сестри про ногу дядька Джона. Максим заніс класному керівникові батьківську записку – вона не викликала заперечень. Тато взяв квитки на поїзд «Київ – Одеса».

Зібралися – поїхали.

Перед від'їздом Білан, звісно, розказав Черненкові, чому його не буде кілька днів і куди він їде. Денис знизав плечима, вкотре образивши Максима. Той, ясна річ, вигляду не показав. Проте всередині шкреблася кішка: він від'їжджає на чотири дні, а другові байдуже до цього. Звичайно, в нього тепер подруга завелася, з нею цікавіше. Ну й нехай собі!

– Коли що... дзвони мені, – не сподіваючись ні на що, нагадав Білан. – Я беру телефон із собою, номер ти знаєш.

– Той, який тобі батько купив? – уточнив Денис.

– Ага, той самий. Про всяк випадок запиши ще татів номер.

– Для чого? – здивувався Черненко.

– Мало що... Раптом щось виникне серйозне, а до мене не додзвонишся...

– А, – махнув рукою Денис. – Нічого серйозного не станеться. Без тебе, старий, світ не завалиться, можеш на це навіть не сподіватись. Подзвонимо, звісно, з Оксанкою. Спитаємо, як ти там без нас.

– Нормально, – вирвалося в Максима.

Він тут же прикусив язика, але Черненко, здається, не помітив ані його роздратування, ані його загалом пригніченого настрою. Самому йому велося дуже добре. Злодюгу зловив, дівчина ним пишається, вони ходять під ручку, мов справжні кавалер і дама...

Вкотре вирішивши, що світ до нього несправедливий, Білан через силу посміхнувся, потиснув другові руку й повернувся додому.

Батьки не помічали його понурого стану – надто вже були заклопотані збиранням у дорогу. Коли сіли в поїзд і розмістилися в своєму купе, Максим сидів тихо, мовчки попив чаю з бутербродом, умовив тата пустити його спати на верхню полицю, пообіцяв мамі не впасти звідти, вмостився і задрімав під стукіт коліс.

Одеса зустріла їх сонячним південним ранком. Тьотя Люда Говард не змогла приїхати на вокзал із зрозумілих причин, та Білани прекрасно знали дорогу до їхнього дому. Вони дружно рушили через вокзал до міста. Тато збирався брати таксі, але для цього слід було пройти через привокзальну площу. У жодному випадку Білан-старший не радив брати машину відразу від вокзалу – так завжди виходить дорожче. Краще пройтися кількасот метрів.

Назустріч їм сунув невеличкий натовп – когось урочисто зустрічали. Люди так поспішали, що вирішили не обходити зустрічних, а просто врізалися в них. На якусь мить родина Біланів опинилася в гамірному строкатому натовпі. Максима людська течія навіть трошки віднесла вбік. Коли натовп згромадився на платформі, мама підхопила його за руку.

– Не губися! Ходімо швидше!

Максим автоматично висмикнув свою руку з її правиці. Цього ще бракувало: поведуть його, наче маленького хлопчика! Тато давно вже зрозумів, що син уже дорослий і самостійний. А ось яке диво мусить статися, аби ця істина дійшла до мами – бог його знає.

Білан-старший рухався на кілька кроків попереду. А коли пройшли вокзал і вийшли на площу – взагалі вирвався вперед, перетнув майдан і за кілька хвилин домовився з одеським таксистом про цілком прийнятну суму. Поки водій вантажив у багажник сумки, Білан-старший поліз по мобільник, щоб сповістити родичів про їхній приїзд.

Максим перший помітив, як тато змінився на обличчі. Витягнувши руку з кишені куртки, він лягнув себе обома руками по боках, потім запхав руки до кишень штанів, ще раз обмацав себе: так роблять

огрядні люди в кіно, коли хочуть показати, що їм давно треба худнути, ось тільки часу нема.

– Що? – коротко запитав він у тата.

Мабуть, його запитання прозвучало надто голосно та різко – на Білана-старшого схвильовано подивилися мама і таксист.

– Телефон, – розгублено промовив тато. – На платформі ще був...

– Я, звичайно, дуже вибачаюсь, мадам, але ваш чоловік привіз вас до Одеси, – сказав таксист чомусь мамі. – Вам таки треба було пильнувати не його, а його кишені.

– Ота публіка, – впевнено сказала мама. – Той натовп на платформі. Це хтось із них.

– Коли йде багато порядних людей, серед них завжди ховається той, кому потрібен мобільний телефон гостя Одеси, – філософськи зазначив таксист. – Гаманець на місці?

Білан-старший мовчки ляснув себе по внутрішній кишені.

– Так слухайте сюди: вам ще пощастило! – вигукнув таксист. – Ви можете заплатити за свій проїзд та ще й купити новий мобільний телефон. Я навіть покажу, де є дешевше. Є одна фірма, там працює мій брат. Ця фірма себе не рекламує, бо навіщо хорошій фірмі себе рекламувати? Я подзвоню йому, і він таки зробить вам хорошу знижку!

– Може, міліцію гукнути? – обережно запропонувала мама.

– Мадам, я вас благаю! – картинно розкинув руки водій. – Міліція не збирає крадені телефони! Злодій навіть не придумає понести ваш телефон у міліцію!

Максим витягнув із кишені свій телефон, простягнув татові. Білан-старший набрав по пам'яті номер вкраденої мобілки, трошки послухав, відключився.

– Абонент не може прийняти дзвінок, – промовив він.

– А ви хотіли, щоби ширмач^[1] таки відповів і подякував вам? – іронічно запитав таксист. – Поїхали, все одно ви нічого тут не вистоїте.

Визнавши правоту таксиста, Білани нарешті вмостилися в салоні таксі й поїхали куди треба. Про приїзд повідомила мама – вона так само, як і Максим, вберегла свій телефон. Але настрої родини був остаточно зіпсований.

4. Ляпанці справедливості

Того ранку з Денисом Черненком нічого не трапилось.

У халепу він вскочив по обіді. Він навіть не очікував, що може вскочити в серйозну халепу. Бо не надав особливого значення тій виховній роботі, яку проводив серед Костика Жабинського з паралельного класу. Та все по порядку... не варто тепер забігати наперед.

Отже, того четверга Денис, як завжди, зустрів Оксану, і вони разом пішли до школи. Такі взаємини хлопця і дівчини не могли проскочити повз увагу однокласників і взагалі однолітків. Старшим ця парочка була глибоко до шмиги. Десяти- та одинадцятикласники вже давно пройшли через кпини підліткового періоду, і в їхньому оточенні все відбувалося навпаки: не мати подружки чи приятеля для учнів старших класів було навіть непристойно. Сміялися з тих юнаків, хто ходив сам і уникав стосунків з протилежною статтю. Хлопців обстрілювали дотепами явно та відверто, а в дівчачому товаристві кожна ровесниця, яка ще не завела собі кавалера, обговорювалася тихцем у жіночих вбиральнях під час перерв.

З Черненка цілком могли кепкувати. Ось тільки мало хто наважувався: все ж таки Денис був спортсменом і міг покарати будь-якого язикатого дотепника. Більше того, дехто навіть потай заздрив йому. Це ж треба: спортсмен дружить з лідеркою популярного шкільного музичного гурту.

Саме тому на великій перерві Оксана відвела Дениса вбік і стривожено сказала:

- Слухай, тут до мене двоє хлопців з мого класу підходило...
- Чого хотіли? – суворо запитав Черненко.
- Нічого особливого. Просили переговорити з тобою. Прямо до тебе чомусь не наважуються підходити, а до мене прийшли. Мовляв, скажи своєму...
- Так і говорять – «своєму»? – Черненка це потішило.

– Ну, так, – щоки Оксани ледь порожевіли. Їхні стосунки, виходить, офіційно визнані в школі. Кожній дівчині, навіть підлітку, приємно це усвідомити.

– Так, далі що? – діловито запитав Денис.

– Коротше, є в нашому класі такий собі Костик Жабинський. Нічого особливого собою не являє...

– Знаю я, як він виглядає. Що з ним таке?

– З ним – нічого. А ось хлопці від нього вже стогнуть. Перестриває їх після уроків, вимагає віддавати йому дрібні гроші.

– Віддають?

– Віддають, – зітхнула Оксана. – Один було спробував не дати, так Жабинський такого ляща відважив, аж носа розбив бідоласі.

Тепер настала черга Дениса зітхати.

– А оці твої однокласники не можуть зібратися гуртом і навішати Жабинському триндюлів? Їх же більше...

– Не суди всіх по собі, – повчально промовила Оксана, – не всі такі, як ти. Хтось не може битися, хтось просто не наважується вдарити людину. А загалом так завжди буває: один сильний тримає в покорі кількох слабших за себе.

– Не такий цей Жабинський вже й сильний, – знизав плечима Черненко. – Думаю, швидше, нахабний...

– Словом, хлопці просять, аби ти за них заступився, – підвела рису під розмовою Оксана.

– Та я розумію, – знову зітхнув Денис. – Добре, покажу їм, як це робиться. Проведу з вашим Костиком після уроків виховну розмову, хай заспокояться.

Задоволена Оксана побігла порадувати своїх приятелів вдалим завершенням переговорів. А Черненко теж був потішений: он як, виявляється, його поважають. Вже захисту просять.

Після уроків він порадив Оксані йти додому самій. Не треба, мовляв, їй дивитися, як відбуваються справжні чоловічі розмови. Дівчина не заперечувала, знизала плечима і попросила ближче до вечора подзвонити їй, щоб розказати, як усе пройшло. Кивнувши,

Черненко відпустив подругу і почав чекати, поки зі школи вийде Жабинський.

Костик з'явився хвилин через п'ять. Відважив запотилічника якомусь хлопцеві, щось суворо сказав іншому, показавши при цьому кулака, а тоді підхопив сумку на плече і, задоволений собою, подався додому. Денис пішов за ним, намагаючись передчасно не привертати до себе уваги.

Коли Костик перейшов дорогу і завернув у найближчий двір, Черненко пришвидшив крок і гукнув його.

– Е, стій, чувак!

Жабинський зупинився, здивовано озирнувся на Дениса, перепитав:

– Я?

– Ти, ти, – кивнув Черненко, підходячи до нього впритул.

– Є проблеми? – байдуже поцікавився Костик.

– У тебе, – в тон йому відповів Денис.

– Навіть так?

– Отак, – кивнув Черненко. – Відійдемо поговоримо? Чи боїшся?

– Тебе? – пхикнув Жабинський. – Давай, відійдемо...

Хлопці пройшли в тихий двір і стали так, щоб опинитися з тильного боку будинку. Власне, будинок прикривав їх з одного боку, кущі, вкриті жовтавим листом – з іншого.

– Значить, так, Жабо, – Черненко навмисне вжив шкільне прізвисько Костика, якого той терпіти не міг. – Гроші тепер у мамі проси. Чи в батька. Чи в старшого брата, він у тебе є і навіть, здається, вже заробляє. Ніхто ні з класу, ні зі школи тобі більше викуп невідомо за що приносити не буде. Розумієш мене?

Жабинський, який був на півголови вищий за Черненка, подивився на нього одночасно з подивом і презирством.

– Оце салабони собі адвоката знайшли? Кого ти з себе корчиш, Чорний?

Денис, як і переважна більшість школярів, теж мав прізвисько. Але одна справа називатися Чорним – в принципі нічого образливого. А

інша – називатися Жабою. Тому прізвисько зовсім не зачіпало Черненка.

– Слухай мене уважно, Жабо, – чітко промовив він. – Це не твоє діло, кого я в даний момент захищаю. Якщо я хочу тебе попередити, попереджаю: більше ніяких вимагань грошей. Мені, – він тицьнув пальцем себе в груди, – такий розклад не подобається.

– А мені, – Жабинський, мавпуючи Дениса, тицьнув себе пальцем у груди, – на те, що тобі не подобається, плювати. Ось так.

І на підтвердження своїх слів Костик насправді плюнув у Дениса. Цілився в обличчя – і влучив. Та ще й скривився в придуркуватій посмішці: мовляв, просив – маєш, роби тепер, що хочеш.

На такий вияв нахабства й неповаги Денис Черненко просто не міг не відповісти. Сумка ковзнула з плеча на землю. Ліва рука стисла Костика за куртку на грудях, права перехопила правицю супротивника, вже занесену для удару. Відпустивши куртку, Денис зробив крок назад, потім – незграбне танцювальне па, і, рвучко смикнувши нападника, повернув його спиною до себе. Рука, таким чином, заломилася назад, Костик зойкнув від болю і мимоволі опустився на коліна. Цей больовий прийом Черненко свого часу довів до автоматизму.

– Отак, значить? – гнівно запитав він. – Отак ми говорити з тобою далі будемо?

– Пустити... козел... – скрегочучи зубами, прошипів Жаба.

– Треба сказати дядькові чарівне слово, – промовив Денис. – Знаєш чарівні слова?

– Пустити... бігом... бо...

– Що – «бо»? Бо-бо? Болить? Чарівні слова згадуй, недоумку!

– Б-будь ласка... – простогнав Костик.

– Ось так, – Черненко послабив хватку.

Жабинський звівся на рівні ноги. Рвучко підтягнувши противника до себе, Денис витер обличчя його курткою, а тоді, трошки повагавшись, відважив йому хльосткого ляпанця.

– Маєш раз, – Денис за мить хльоснув Костика ще й по другій щоці. – Маєш два. А це тобі, аби щоб назавжди знав, як плюватися. Маєш три!

Останній ляпанець свідомо прийшовся по губах. Удар вийшов надто сильним: з розбитої нижньої губи заструменіла цівка крові. Пустивши противника, Черненко промовив:

– Закон такий – до першої крові битися. Вважай, тобі пощастило. Тепер біжи додому і добре запам'ятай, що я тобі сказав.

Жабинський хотів щось сказати, але промовчав. Витерши кров тильним боком долоні, повернувся і подався геть. А Денис, задоволений відновленням справедливості, підхопив сумку і пішов у інший бік – додому.

Як і обіцяв, ближче до вечора подзвонив Оксані. Не вдаючись у подробиці, сказав: все в порядку, більше Жаба нікого не зачепить. Домовилися зустрітися, як завжди, завтра – ввечері Оксана саме збиралася на репетицію, а Денисові треба було допомогти мамі з молодшими.

Спати він того вечора лягав, цілком задоволений собою. Він навіть не підозрював, у яку халепу встиг ускочити, і не знав, скільки неприємностей принесе йому завтрашній день.

5. Катя і катакомби

У той самий час, коли в Києві Денис Черненко поновлював справедливість і виховував Костика Жабинського, в Одесі Максим Білан познайомився з однією дуже цікавою людиною.

Хоч день почався з неприємного випадку на вокзалі, більше нічого незвичайного того дня не трапилось. Навпаки, відбувалися виключно позитивні речі. Білани навідали своїх родичів – Джона та Людмилу Говардів. Сестри обнялися, Білан-старший та Джон міцно потиснули один одному руки. Нога дядька Джона вище коліна була закута в білосніжний гіпс, тому він сидів на ліжку, підклавши під спину кілька подушок. Джоновій бабусі-одеситці, на жаль, краще не стало, але й вона намагалася вийти до гостей. Жінки почали спільними зусиллями вмовляти її залишатися в ліжку, переконуючи, що вони й без неї зроблять справжній форшмак^[2] – бабуся зберігала фамільний рецепт. Словом, у квартирі стояв звичайний одеський гармидер.

Максим, якому родичі ставили традиційні запитання типу: «як справи?», «як школа?» і «коли вже одружуватися будеш?», вже почав нудитись. Насправді про нього дуже швидко всі забули. Мама з сестрою окупували кухню і про щось пліткували. Дядько Джон з Біланом-старшим обговорили проблеми сучасної «золотої» молоді, яка не лише в Україні, а й в Америці так само їздить без правил, після чого сіли грати в шахи. Бабусі зробили укол, і вона задрімала, погодившись, що дві жінки на одній кухні гірше, ніж одна, але краще, ніж три. Телевізор Максима якимось не приваблював.

Потім сталося те, чого хлопець найбільше боявся: на нього почали звертати особливу увагу. Тьотя Люда, помітивши, що племінник відверто нудьгує, сказала з якимись урочистими нотками в голосі:

– Ось я як відчувала, Максику! На обід запросила свою тутешню приятельку, вони в сусідньому будинку живуть.

– Вони? – перепитав Білан.

– З донькою, – кивнула тьотя Люда. – Знаєш Аллу Котовську? – запитала вона в сестри.

– Не близько, – відповіла Максимова мама. – Але ти вже не раз казала про неї. Якийсь унікальний випадок чи що там таке...

– Для нашого часу справді унікальний, – погодилася тьотя Люда. – Навіть в Америці таке не часто зустрінеш. Вони жили в Києві, і раптом Аллі запропонували тут, в Одесі, непогану роботу – кафедру в Одеському університеті. Вона в нас історик за освітою і фахом. А Одеса – тут же непочатий край для дослідника! Чоловік її вперся рогом: ні, та й усе! Мовляв, з твоїми знаннями кар'єру можна і в Києві зробити. Алла – одеситка, це розуміти треба. Слово за слово – забрала доньку і два роки тому перебралася сюди, живе тепер у батьківській квартирі, з ними разом. Але, – тьотя Люда зробила паузу, – із чоловіком не розлучилася. Живуть на два міста. На канікули Катя їздить до тата. Власне, – тьотя Люда зробила ще одну паузу, – вони прийдуть до нас проситися. Алла хоче, щоб ми Катю до Києва з собою завезли.

– Зараз же не канікули, – зауважила мама.

– У тому-то й справа. Батьки вирішили, що Каті краще вчитися в Києві. Набридло на два міста жити, складно це. Та й родина ж не сварилася. Дівчина-підліток, Максимового віку. Краще знову об'єднуватися. Тим більше, що там, в університеті, почалися якісь проблеми... А... для чого я вас цим усім вантажу? – відмахнулася сама від себе тьотя Люда. – Катю треба завезти в Київ, у понеділок вона починає вчитися в тамтешній школі. Алла влаштовує тут всі свої справи і вже за тиждень так само повернеться до Києва. Допоможете?

– В машину ми всі вліземо? – поцікавилася Максимова мама.

– Ми ж завжди беремо міні-вен,^[3] – сказала тьотя Люда. – Місця всім вистачить.

– Тоді не бачу проблем. Заодно Максимові буде з ким спілкуватися.

Білан не був у захваті від того, що дорослі ось так, запросто, вирішили за нього, з ким йому треба спілкуватися, а з ким – ні. Проте, подумавши, списав подібні думки на свій загалом поганий настрій, який спричинила не зовсім комфортна ситуація довкола друзів. І, набравшись терпіння, вирішив поводитися, як мінімум, чемно.

Коли тітчина приятелька Алла Котовська таки прийшла, привівши з собою доньку, і всі сіли за стіл, вмостивши за ним навіть Джона з його гіпсом, Максим зробив висновок: спільної мови він із Катєю Котовською не знайде так само, як не зміг знайти її свого часу з Оксаною Дорошенко. З чого зробив висновок: він, очевидно, взагалі не вміє спілкуватися з дівчатами.

– Мені мама сказала, що ти відмінник і якийсь там шаховий чемпіон, – заговорила до нього Катерина, коли дорослі зовсім забули про них, поринувши у свої дорослі розмови.

– То й що? – дещо агресивно відповів Максим.

– Нічого особливого. Просто мама казала, що я повинна від тебе чогось навчитися.

– Нічого ти не повинна, – мовив Білан.

– Це ти мамі моїй поясниш! Вона все вважає, що мені тут, в Одесі, нема достойної компанії. А мені з її достойниками нудно! – тепер у голосі Катерини чувся виклик. – Ніхто з них, скажімо, ніколи не хотів переплисти море.

– Це неможливо навіть для чемпіона світу з плавання, – сказав Максим.

– Бачиш! – переможно вигукнула Катя. – Тому такі правильні зануди-розумники, як ти, ні на що цікаве й не здатні! Я цього літа пробувала переплисти море! Зловили зануди-рятувальники, але я ж хоч спробувала! Знаєш, як це цікаво – спробувати зробити щось неможливе.

– По-моєму, – обережно почав Білан, – це просто дурня. Якщо наперед знаєш, що справа твоя закінчиться поразкою, для чого її починати й витратити свій час?

– Нещасні ви люди! – зробила висновок Катерина. – Ти і такі, як ти. Знаєш приказку: «Щасливі не дивляться на годинник?» Отож-бо: у вас все за годинником, за розкладом, нудно і невесело! А я, коли чимось захоплюся, за годинником не стежу. Та в мене його і нема! А в тебе – ось! – Катя переможно ляснула Максима по лівій руці, зап'ясток якої обвивав шкіряний ремінець механічного годинника. – Ти його ще й акуратно заводиш в один і той самий час!

Максим хотів уже розказати їй про деякі випадки зі свого життя, проте вчасно прикусив язика. Виглядатиме, що він виправдовується. До того ж, вона не повірить ані в історію про полювання на привида, ані в історію про викрадення доньки Короля, і тим більше – у викриття Плазуна з його колекцією гадів. Більше того, ще почне вважати його не просто київським «ботаніком», а і зарозумілим хвальком.

Йому з лаврської дзвіниці плювати на те, ким його вважатиме одеське мрійливе дівчисько, яке хоче буди щонайменше Індіаною Джонсом.^[4] Йому просто не хотілося доводити подібним дівчиськам, що пригоди та випробування – справа чоловіків. І при цьому не кожен, кому вдається в певні моменти життя бути героєм, мусить виглядати, як типовий герой з картинки.

– Мовчиш? – Катя смикнула його за лікоть.

– Думаю, – Максим зараз сказав чисту правду.

– І про що ж ти думаєш?

– Обдумую твої слова, – якомога байдужіше відповів він. – Насправді ти хочеш здаватися такою собі неправильною, незалежною та самостійною. Всі довкола тебе зануди. Знаєш, чому? Бо не мають особливого бажання тебе розважати, отак! – він переможно глипнув на Катерину.

– Вмієте ви, мудрагелі, слівце завернути, – гмикнула вона. – Коли до діла доходить...

– І яке ж у тебе діло?

– А таке! Скажімо, слабо тобі в катакомби залізити? Не в ті, про які всім відомо, а туди, куди ще людська нога не ступала? Я знаю такі

місця! Залізеш у звичайний підвал, а вилізеш у катакомбах. Ну, слабо? Чи в матусі дозволу запитаєш? Або будеш на своєму комп'ютері прораховувати ймовірність успіху такої експедиції?

Її слова звучали зухвало й задирливо. Максим після таких заяв просто не мав права відмовитись.

– Хоч зараз! – промовив він.

– Зараз не вийде. Краще завтра зранку. Ти не в школі, я теж, все одно з понеділка в якусь вашу київську ходитиму. Зустрічаємося рано на розі, – і не стрималася, додала знущальним тоном: – Поснідати не забудь...

6. Денисова проблема

Ранок п'ятниці почався для Черненка як завжди.

Зустрівши Оксану і, як повелося, взявши в неї сумку, він усю дорогу до школи слухав її плани стосовно осіннього концерту. «Гурт Тіни» збирався виступити в Будинку школярів, підготувавши кілька нових пісень. Таким чином, казала Оксана, вони збиралися відзвітувати за свої літні фестивальні мандри.

Тепер вона хотіла, щоб Денис порадив, як зробити: погодитися виступити в середині жовтня чи домовитися так, щоб підігнати концерт під Геловін.^[5] Цей день припадає на канікули, і Оксана не дарма боялася, що під час осінніх канікул слухачі знайдуть краще заняття, ніж бавитися в Будинку школярів, навіть на таке цікаве і ще не зовсім звичне свято.

Черненко, хоча й багато чув про Геловін, але чесно признався Оксані, що не зовсім розуміє, що це за свято і для чого воно. Звичайно, аби зараз з ними був Білан, він міг би пояснити це краще – саме тому Денис не запитав би про це в Максима. Оксані ж він не соромився признатися в тому, що чогось не знає. Дівчина заходилася пояснювати, і так вони зайшли до школи.

Щойно вони попрощалися і розійшлися по класах, як до восьмого «А» зайшла класна керівничка Ганна Павлівна. Вибачившись перед істориком, який тільки-но почав урок, вона швидко оглянула присутніх, зупинила погляд на Денисові і сказала:

– Черненко, ходімо зі мною.

– Що я зробив? – вирвалося в хлопця.

– Чому відразу «зробив»? – голос Ганни Павлівни звучав аж надто спокійно. – Не треба одразу виправдовуватися, Черненку, – це вже багато про що говорить. Ходімо зі мною, директор викликає.

Дивно, але ця інформація раптом заспокоїла Дениса. Після другої сутички з Анатолієм Федоровичем, яка відбулася лише три тижні тому і завершилася їхнім з Біланом тріумфом, Черненко добре знав:

такий горішок, як він, Плазуну не по зубах. Директор після певних подій навіть не наважиться заподіяти комусь із друзів якусь підлянку. Тому за класною керівничкою пішов сміливо й гордо.

Директор чекав у кабінеті. І він був не сам. У кутку підпирав стіну Костик Жабинський, губи якого були чомусь намащені зеленкою по краях. Ба більше: під оком сяяв здоровенний червоно-фіолетовий фінгал. Ці «прикраси» доповнювали його загальний пожмаканий вигляд. На стільці біля директорського столу сиділа сувора жінка у діловому брючному костюмі.

Вона зміряла Черненка поглядом, сповненим неприхованої люті. Сам Плазун, навпаки, не приховував тріумфу. В такому гарному настрої Денис директора давно не бачив.

– Зачиніть двері, Ганно Павлівно, – попросив Анатолій Федорович, і коли класна керівничка виконала його прохання, урочисто мовив: – Так, усі в зборі. І ось, шановні, маємо потерпілого, маємо його маму, маємо винуватця і маємо класного керівника цього негідника. Що ти хочеш нам усім сказати, Черненку?

– Я? – Денис перевів погляд з Плазуна на Жабу, потім – на його сувору маму. – Нічого. Що треба говорити?

– Чому ти вчора напав на свого товариша? – Плазун кивнув на принішклого Костика.

– Він мені не товариш, – спокійно відповів Черненко. – Більше того: я навіть не думав, що мужчина побіжить скаржитися мамі.

– А він наха-ба до того ж... – протягнула Жабинська, дивлячись через Денисову голову на Ганну Павлівну.

– Хлопчик з неповної родини, я вам уже пояснювала, – класна керівничка намагалася триматися спокійно. – Всі діти в їхньому віці важкі, а тут ще родинні обставини...

При Черненкові вперше так відверто обговорювали його особисте родинне життя. Це йому дуже не сподобалося. Окрім того, він так і не зрозумів, до чого це все йде.

– Хлопчик? – скривила кутик рота в іронічній посмішці Жабинська. – Після того, що він зробив, – досі хлопчик? Він у вас

малолітній бандит! І якщо ця справа не буде залагоджена до понеділка, я підключу всі свої зв'язки, щоб цей бандит опинився там, де йому саме місце. В колонії! Серед таких, як сам, малолітніх бандитів!

– Хто бандит? – Денисові набридло стримуватися. – А ваш Жаба – не бандит? Ви в нього питали?

– Хто Жаба?! – Костикова мама повільно підвелася зі стільця.

– Спокійно! – Плазун із задоволенням узяв на себе роль справедливого миротворця, ставши між дорослою жінкою й обуреним підлітком. – Зараз ми в усьому розберемося і на все отримаємо пояснення. Присядьте, будь ласка.

Жабинська пирхнула, але знову сіла. Директор повернувся до Дениса, схрестив руки на грудях і почав допит.

– Вчора після школи у вас була бійка з товаришем?

– Не товариш він мені! – вперто вів своє Черненко.

– Нехай так, – погодився директор. – Отже, бійка у вас була?

– Провчив його трохи, – визнав Денис. – Тільки відразу кажу: око Жа... гм, цьому типові десь у іншому місці підбили. Мабуть, когось він ще дістав.

– Виходить, ти визнаєш, що побив Костянтина? – перепитав директор.

– Він плюнув мені в обличчя. Я дав йому по губах. Ось і вся бійка.

– Ти мало не зламав йому руку! – втрутилася Жабинська-мама.

– Прийомчик для новачків. Нічого страшного. Заживе. Ви знаєте, що ваш Костик сам після школи виробляє? Ти не хвастася? – Денис глянув на Жабу.

Директор зітхнув.

– Ти, Черненко, спортсмен. Сильніший за Костянтина. І ти напав на нього вчора після уроків, викрутив руку, розбив губу, вдарив у обличчя...

– Кажу ж вам: фінгал не від мене! – викрикнув Денис.

– Ти визнав частину провини. Май сміливість визнати її повністю, – гарний настрої Плазуна раптом кудись подівся. – Потім

ти пограбував свого товариша. Ти звелів йому принести двісті доларів, інакше обіцяв далі бити його кожен день. І Костянтин виніс ці гроші з дому. Чому саме двісті доларів, Черненку? Ти хоч раз у житті тримав у руках таку суму? І чи збирався ти на цьому зупинитись? Чого мовчиш? Думав, тобі все так минеться? Зі мною, Черненку, такі штучки не пройдуть! У моїй школі такого не буде, зрозумів мене?

Плазун ще щось кричав, але Денис його вже не чув. У вухах задзвеніло, і цей дзвін глушив усі директорські слова. Він був справді приголомшений і не міг повірити в те, що все це відбувається насправді і відбувається саме з ним.

– Я... – він спробував ковтнути грудку, яка звідкілясь взялася в його горлі. – Я... не...

– Не брав? – глузливо перепитав директор. – Не бив? Чи що ти ще хочеш сказати зараз у своє виправдання? Тут троє дорослих людей. З них двоє – твої вчителі. І побитий та пограбований тобою товариш, який готовий зараз повторити мої слова. Готовий, шановний? – Плазун повернувся до Жаби.

Той закивав головою, причому з такою силою, що в Дениса склалося враження: голова заважає Костику, і він швидше хоче скинути її з плечей.

– Він побив мене... – пробелькотів Жабинський. – Вимагав гроші. Лякав... Типу, скажу комусь – йому нічого не буде, бо ніхто не повірить... А він мене потім зовсім пригнобить...

– Я йому вірю! – розвів руками Анатолій Федорович. – І батьки йому вірять. Тому мама учня і прийшла спочатку сюди, а не відразу побігла в міліцію. Вона хоче домовитися з тобою, Черненко. Слухаєш мене, уважно слухаєш?

Денис кивнув головою: йому забракло слів.

– Значить, так. Сьогодні п'ятниця. Починаючи від цього часу, тобі дається три доби на роздуми. Ти повертаєш гроші негайно, якщо ще не встиг їх витратити. Або знаходиш за вихідні, якщо вже витратив. У неділю ввечері не буде грошей – у понеділок зранку Жабинські

звертаються в міліцію, а я їм пораджу, куди й до кого. Три доби,
Черненко. Затямив? Рахувати вмієш?

7. Допомоги не буде

Такого жорстокого удару Денис Черненко не отримувал ще ніколи.

Повернувшись на урок, він не зміг приховати стану, у якому звичайно перебуває переможений. Цим самим він негайно привернув до себе загальну увагу, не стримався – попросився в учителя історії вийти і до кінця уроку просидів у чоловічому туалеті. Весь цей час він намагався думати, та жодних думок у голову не приходило.

Насилу дочекавшись перерви, Денис негайно розшукав Оксану.

– Де ті твої двоє? – запитав, нічого не пояснюючи.

– Які двоє? – не зразу зрозуміла дівчина.

– Ну, які мені вчора на Костика Жабу скаржилися. Де вони?

Черненко викрикнув останню фразу так голосно, що Оксана відсахнулася, а на них відразу почали озиратися.

– Тихо, – попросила вона, зберігаючи спокій. – Тихіше говори. Що сталося, можеш двома словами сказати?

Виявилось, що якраз двох слів Денис зв'язати і не міг. Оксана змусила його замовкнути, порахувати до десяти і тоді почати все спочатку. Вправа допомогла: з другої спроби Черненкові вдалося коротко і ясно розповісти дівчині, в яку халепу він ускочив.

– Ті двоє тобі не потрібні, – відповіла Оксана, щойно він завершив.

– Чого це?

– Того це! – в тон йому відповіла вона. – Хлопці вони хороші, але, як бачиш, боягузи. Коли дізнаються, в чому справа, ніколи нікому нічого не скажуть. Або підтвердять, що Жаба вимагав з них той нещасний дріб'язок. Тільки вони не бачили, як ти з Костиком розбирався. Там були тільки ви двоє. Є його слово проти твого. Хто знає: може, ти справді так повівся. Вирішив таким чином помститися за всіх скривджених, як той Робін Гуд.^[6]

Черненко підозріло подивився на Оксану, навіть зробив крок назад.

– Ти... того... Справді в це віриш?

– Ні! – швидко відповіла Оксана, щоби друг жодним чином не сумнівався в її щирості. – Я в це не вірю! Але Жаба сказав так своїй мамі, а наш директор і ваш... наш особистий ворог готовий у таке повірити з ходу. Йому докази твоєї провини не потрібні. І ти свою чесність тепер не доведеш. Принаймні зараз.

Денис стиснув кулаки.

– Я придушу цього Жабу! Він у мене забере свої слова назад і проковтне!

– Ти нічого йому не зробиш, – упевнено заперечила Оксана. – Бо хай що б ти зараз зробив, гірше буде лише тобі. Поки на тобі висить це звинувачення, ті двоє хлопців, через яких ти скочив у халепу, сам того не бажаючи, будуть ховатися, уникати тебе й мовчати. Максим був би зі мною згоден. І сказав би те саме.

Максим... Справді, Білана тут зараз ох як не вистачає!

Несподівано Черненко відкрив для себе одну насправді неприємну істину: за весь час, відколи вони стали товаришами, а потім – подружилися, він сам жодного разу не знайшов виходу з халепи. Які би з ними не траплялися пригоди, останнє слово все одно лишалося за Біланом. Максим витягнув його з лігва бродячих собак, куди Черненко лізти не побоявся. Він розгадав загадку викрадення доньки банкіра, хоча в тій ситуації чудеса хоробрості показував саме Денис. Зрештою, це Білан придумав, як звільнити його з жахливого полону Плазуна.

Був би зараз тут Максим, він би вже щось придумав.

Дзвінок покликав на уроки. Черненко повернувся в клас, але мало що чув із того, що говорили. Добре, що хоч його не викликали відповідати, інакше точно зловив би погану оцінку. Навіть якби він знав відповідь, усе одно не сказав би нічого, просто не зміг би – втратив мову.

Зате в нього була можливість подумати, зважити все і дійти висновку: Оксана таки права. Ті двоє, за яких він учора заступився, можуть підтвердити, що Костик Жабинський – козел. Але жоден з них не підтвердить, що Денис Черненко не вимагав від нього дві сотні доларів. Плазун теж не помилився: таких грошей хлопець справді ніколи не тримав у руках.

Свідчення однокласників Оксани не змінять ситуацію на його користь.

Правда, була обставина, яка поки що хоч трохи тішила Черненка: Жабинська обіцяла до понеділка нічого не говорити його мамі. Плазун, звісно, вимагав, щоб їй повідомили про ганебну поведінку сина. Та, як не дивно, ситуацію врятувала Ганна Павлівна. Вона переконала директора: Денис розуміє, що травмувати маму, якій і без того важко, не можна. Тим більше, наголосила вона, це не мама билася з Костилом, а він, Денис Черненко. Якщо гроші немає змоги повернути, нехай тоді він сам кається матері в своїх гріхах. З педагогічної точки зору це важливіше, аніж якби мама почула таке про сина від сторонніх.

Словом, Ганна Павлівна наполягла на тому, що свої помилки кожен мусить виправляти сам.

Та навіть тепер Денис був переконаний у своїй правоті. Він не шкодував, що провчив Жабу. Навіть якби знав про такі серйозні наслідки, все одно зробив би те, що зробив. Правда, трохи шкодував, що не він зацідив Костику в око, але завжди може підбити друге.

Ось тільки вирішить свою проблему – і тоді нехай брехло начувається!

Визначивши таким чином своє ставлення до ситуації, Черненко все одно не знав, у який спосіб він збирається з неї викручуватися. Того, щоб віддавати підступному брехунові Жабинському гроші, тим більше долари, яких він не те що не вимагав в нього, а навіть в очі не бачив, Денис і в думці не мав. Але ж він не уявляв собі, що йому робити і як за три доби довести, що не верблюд.

Максима дійсно не вистачає.

Хоча... що заважає йому подзвонити? Тепер уже Черненко не міг дочекатися кінця уроку: батьки подарували Оксані мобільний телефон, і вона носила його з собою до школи. Правда, Денис мав погану пам'ять на цифри і взагалі не дружив з математикою, тому не пам'ятав, як дзвонити Білану. Зате при ньому був аркушик, на якому позавчора Максим буквально змусив його записати телефон Білана-старшого. Ніби щось передчував – номер знадобився.

На перерві, вислухавши друга, Оксана погодилася: без допомоги Максима не обійтись. І, звичайно ж, простягнула Черненкові свій мобільник. Тремтячи від нетерпіння, Денис набрав потрібний номер, притиснув трубку до вуха. Послухавши кілька секунд, здивовано знизав плечима і вимкнув зв'язок.

– Що? – запитала Оксана.

– Нічого не розумію. Абонент не може прийняти дзвінок. Ніби не рано... Та й у Макса такий старий, що трубку постійно ввімкненою носить. Діловий: то йому хтось дзвонить, то він комусь наярює...

– Може, ти номер неправильно набрав? Дай я!

Оксанина спроба так само не вдалася. Вона теж знизала плечима.

– Слухай, а ти номер хоч правильно записав?

– Ти вже зовсім ображаєш! – вибухнув Денис. – Все правильно, Білан ще перевірів.

– Тоді не знаю... Або щось сталося, і він вимкнув трубку, або... Де в тебе номер Максима?

– Вдома десь записаний, – Денис уже не був так упевнений у собі.

– Почекай. Все одно просто зараз нічого не зміниться.

Як не прикро Черненкові, але він змушений був погодитися з дівчиною: для нього найближчим часом справді нічого не зміниться. Тому, стиснувши зуби і заховавши нерви в найглибшу кишеню, Денис дочекався кінця уроків. Після чого вони з Оксаною відразу поспішили до нього додому.

На щастя, номер мобілки Білана справді був записаний на окремому клаптику паперу, і цей клаптик валявся на тумбочці поруч

із абияк складеними Денисовими підручниками. Оксана дала телефон, Черненко набрав номер.

– Дивно, – промовив він, послухавши у трубці. – Теж абонент недоступний. Вони там повмирали, чи що?

– Притримай язика! – піднесла голос Оксана. – Не ляпай, бо так біду накликати можна. З ними ще мама є. Якщо і в неї телефон мовчатиме...

– І що буде? – перебив її Черненко. – В міліцію побіжимо? Родина Біланів подалася до Одеси, і тепер жоден їхній мобільник не відповідає? До того ж, я маминого телефону не знаю. І не можу сказати, хто знає.

– Матері ваші спілкуються? Ви ж наче дружите...

– Ми дружимо, – погодився Денис. – А в моєї мамки часу не особливо є на теревені. До того ж, там чисто ділове спілкування. Не скажу, що наші мамки подруги. Але моя мамка завжди по різних справах дзвонить тільки до Максого старого.

Оксана замислено потерла підборіддя.

– Значить, треба в когось знайти номер мобільного телефону Максимової мами... не знаючи, де шукати, на це можна витратити всі три доби, які тобі відпущені... Дзвони ще раз! – промовила рішуче.

Наступних півгодини Денис тільки те й робив, що набирав номер Максимової мобілки і раз у раз вислуховував, що абонент недоступний. Спроба додзвонитися ще раз до Білана-старшого теж ні до чого не привела. Нарешті Черненко і Оксана вирішили припинити ці марні спроби.

– Є варіант, що Максим перевіряє пошту в інтернеті, – припустила дівчина. – Ти не знаєш його електронної адреси?

– Я дуже приблизно уявляю собі, що таке електронна адреса, – відповів Денис. – У мене ж нема комп'ютера. В ігри віртуальні по клубах я теж не граюся – нема коли, та й дурня все це. І тим більше ніколи не спілкувався з Максом у такий спосіб.

Оксана зітхнула.

– Я все це вмію робити... Але ж адреси ми не знаємо... І дізнатися її важче, ніж номер телефону його матері... Аби знайти когось, з ким він по інтернету в шахи грає...

Денис відмахнувся.

– Точно глухий номер. Більша частина гравців живе в інших містах. А київські не живуть у нашому районі, це я від Білана колись чув.

Не маючи жодної надії, вони знову набрали номери Білана-старшого та Білана-молодшого. Нічого не змінилося: телефони мовчали. Допомоги чекати не було звідки.

Звичайно, ми, на відміну від Дениса та Оксани, знаємо, що трапилося з мобільним телефоном голови сімейства Біланів і чому він не відповідає. Але куди, в такому разі, подівся Максимів телефон?

Або краще так: куди ж подівся сам Максим?

8. Під землю

Цей ранок почався для Максима Білана значно цікавіше, ніж для його друга.

Домовившись з Катєю Котовською перевірити, чи справді можна зі звичайного міського підвалу пройти в легендарні одеські підземні лабіринти, хлопець погодився: краще нічого не говорити про їхні наміри старшим. По-перше, не пустять. По-друге, почнуть казати, як це небезпечно, і взагалі – подібні плани можна розладнати вже одним цим «по-перше». Хоча Білан вважав за потрібне про всяк випадок повідомити кого-небудь і обмовився про це Катерині, дівчина тут же почала кепкувати з нього, називаючи боягузом. Такого ставлення Максим допустити не міг.

Їхні родичі й родина Котовських жили в центральній частині Одеси. Максим до цього часу бував у Одесі лише раз, і то дуже давно, ще коли ходив до молодших класів. Тому, звичайно, мало що пам'ятав. Але тепер знав, що район, де вони опинилися, називається Ближні Млини і колись вважався околицею. Тепер же, коли Одеса дедалі розросталася вздовж берега Чорного моря, Ближні Млини були якщо не самим центром, то вже й не на околиці. Неподалік, як розказала Катя, був міський іподром. А за ним починалася так звана Мала Одеса.

Сказати чесно, ранком Білану вже не дуже хотілося лізти кудись під землю. Навпаки: скориставшись нагодою, він краще походив би містом, прогулявся б по оспіваній у різних піснях Дерibasівській вулиці, глянув би, як виглядає зблизька знаменитий Одеський оперний театр, пройшовся б до пам'ятника першому одеському градоначальникові- Дюку де Рішельє, а потім спустився чи не найдовшими в Україні, якщо не в цілому світі, Потьомкінськими сходами вниз до морського порту. Але довести зухвалому дівчиську, що кияни теж не в тім'я биті, він вважав справою своєї честі.

Черненко – той би ще вчора поліз у ті підземелля.

Нічого, подумав Максим, допиваючи чай. Завтра субота, вихідний день, і нехай мама з тіткою Людою сидять удома й квокчуть над гіпсом дядька Джона. Вони з татом точно підуть прогулятися Одесою.

– Ти кудись зібрався? – поцікавився Білан-старший, коли Максим почав одягатися.

– Ага. Вчора з цією дівчиною, Катєю, домовилися, вона мені якісь цікавинки покаже, – Максим не сказав правди, але при цьому й не збрехав. Бо, зрештою, підземні ходи – це справді цікавинки.

– Давайте, давайте, – пожвавився тато. – Я тебе, синку, коли чесно, в жіночій компанії якось не бачив. Усе зі своїм дружбаном-суперменом у різні історії влазите... Тобі пора б уже якось з дівчатками дружити, чи щось таке...

Подібні заклики Максим чув від батька за останні місяці вже не вперше. Тоді це його дратувало, але тепер, в світлі останніх подій, він навіть зрадів: нехай тато буде впевнений, що в компанії з дівчиною з ним нічого екстремального не станеться. Власне, так воно і виглядало.

Катя Котовська, як вони й домовлялися, чекала на розі. Вони пішли пішки, дівчина сказала – Одесою краще гуляти. У крайньому випадку – кататися цими вулицями в кінних екіпажах, як це було сто років тому, коли автомобілів у місті нараховувалося лише кілька десятків. Поки йшли, Катя встигла прочитати Біланові невеличку лекцію.

– Думаю, ти без мене знаєш, що Одеса колись, дуже-дуже давно, насправді була морським дном. Потім море відступило до його теперішніх меж, і на березі залишилося дуже багато ракушняку. З цього каменю, власне, побудована вся стара Одеса. Двісті років тому ракушняк для будівництва брали неорганізовано і хто скільки хотів. Так утворилися перші каменоломні, які з роками перетворилися на величезні підземні ходи. Зараз ми йдемо просто над одним із них.

Максим мимоволі глянув собі під ноги і навіть зупинився.

– Чого ти? – насмішквато запитала Катя. – Не бійся, не провалишся. Одеські підземелля унікальні – тягнуться до трьох тисяч

кілометрів. І, щоб ти знав, до кінця не досліджені. Звичайно, найвідомішими вважаються катакомби на околицях, з яких контрабандисти й бандити могли вийти просто до моря – там на них уже чекали найняті заздалегідь човни, баркаси, грецькі фелуки.^[7] Але ті, хто добре знав Одесу, могли пробратися до цих катакомб з будь-якої частини міста. Є будинки, з підвалів яких були прокладені спеціальні ходи до підземних лабіринтів. Зараз ми йдемо до однієї з таких мін.

– Мін? – Білан знову зупинився. – Вони що, заміновані?

– Щоб я так жила! – вигукнула Катя і дзвінко зареготала. – Ви, київські розумники, справді далі свого носа не бачите! Міна – це не вибухівка, ясно? Так називаються в Одесі ці ходи. Вони спеціально виводилися з підвалів під місто для сполучення з основними ходами. Давно хотіла перевірити одну таку міну, ось тільки компанії не було.

– Самій страшно? – підколов Максим.

– Нудно. Коли тебе ніхто не бачить – нудно, – відповіла Катя.

– Все з тобою ясно. Показуха звичайна. Є така не заразна, але шкідлива хвороба, – зробив висновок Максим, після чого його супутниця надовго замовкла.

Підійшовши до кінцевої мети подорожі, старого одеського п'ятиповерхового будинку, Катя для чогось глянула на всі боки, перш ніж потягнула на себе двері парадного. Максим теж мимоволі зробив те саме, хоча і вважав таку поведінку повною дурнею. Потім вони ступили в темне парадне, просякнуте стійким порошнявим запахом. Просто перед ними вниз спускалися сходишки, Білан машинально нарахував вісім.

Катя витягнула з кишені курточки завбачливо прихоплений ліхтарик, натягнула на голову каптур від куртки, і тільки тепер Максим зрозумів правильність вибору нею одягу. Лізти під землю, коли в тебе на голові лише бейсболка, було верхом легковажності. Але нічого не поробиш: іншого головного убору в нього все одно не було.

Спустившись униз, дівчина посвітила на оббиті іржавим залізом підвальні двері, провела рукою по ручці, потягнула її на себе. В якийсь момент Білан захотів, щоб двері виявилися зачиненими. Та вони зі скрипом піддалися і прочинилися, відкривши шлях у темну та вогку порожнечу.

– Відчинено, – тихо промовив він.

– Ага, – погодилася Катя. – Це, між іншим, унікальний випадок. Зазвичай такі двері зачиняють на міцні замки. А на цей підвал я випадково натрапила. По телевізору журналісти репортаж робили, адресу назвали. Я сюди, а тут бардак: чи тутешній ЖЕК недоглянув, чи ще якесь недопрацювання... Словом, як бачиш, нема тут замка. Гайда?

– Гайда, – рішуче промовив Білан і міцніше натягнув бейсболку на голову.

Освітлюючи шлях променем ліхтарика, Катя пішла вперед. Максим рушив за нею, час від часу позираючи на прямокутник прочинених дверей, який ще був освітленим і показував дорогу назад. Це було те саме кволе світло в кінці тунелю, яке давало їм усі шанси на благополучне повернення. Та ось вони уперлися в стіну. Далі підземний хід завертав праворуч.

– Боїшся? – почув Максим із темряви глузливий голос.

– Не стій, давай вперед! – грубувато відповів він.

Дівчина завершила і рушила далі.

9. Фатальний кажан

Просунувшись за нею, Максим озирнувся.

Тепер позаду світла не було. «Загалом, – подумав він, – ми ще не так далеко зайшли. Та й особливих лабіринтів тут нема.» Нічого, скоро цьому дівчиську, яка грається в таку собі Лару Крофт,^[8] набридне лазити під землю. Вона отримає задоволення від того, що показала київському задаваці, яка вона крута, вони вилізуть на поверхню і, може бути, підуть гуляти містом».

Загалом Максим Білан вирішив, що Катя Котовська в принципі не така вже й погана дівчина. Просто є в неї певні комплекси, які цілком можна зрозуміти й вибачити.

Не дуже широкий, хоча й не надто вузький підземний коридор знову завернув. Цього разу – ліворуч. Максим і далі не боявся заблукати – поки що хід був один і не надто петляв. Та коли вони пройшли ще метрів з п'ятдесят, по ходу лиш перегукуючись, підземелля несподівано роздвоїлося. Зупинившись на роздоріжжі і посвітивши по черзі в кожний коридор, Катя озирнулася на Білана.

– Ризикнеш далі йти?

– Тоді треба шлях якось запам'ятати, – зауважив він.

– Нічого особливого. Знаєш, – після паузи промовила дівчина. – Я думаю, ми не будемо сьогодні лізти прямо туди, в самі катакомби. Ти вже на слово мені повіриш тепер, що вони виведуть просто до моря. Повіриш?

– Повірю, – охоче погодився Максим.

– Я давно хотіла сюди пройти...

– Ти вже казала. Одна боялася, – вирвалося в Білана.

Він негайно пошкодував, що це сказав. Та було вже пізно: Катерина різко змінила голос, навіть тупнула в темряві ногою.

– Я боялася? Я? – промінь ліхтарика враз засліпив йому очі. – Без сопливих тут слизько, ясно тобі? Побачимо зараз, хто тут кого боїться!

– Чекай, я не... – почав був Максим, але дівчина вже рвучко розвернулася і зникла в лівому коридорі.

Нічого не лишалося, як швиденько бігти слідом. У цьому місці прохід трохи звужувався і наче нижчою стала стеля. Принаймні якщо раніше підлітки йшли, тримаючись прямо, то тепер Максимові доводилося пригинати голову. Світло Катиного ліхтарика миготіло за кілька кроків попереду, і Білан надав ходи, аби наздогнати ображену в кращих почуттях приятельку.

Раптом світло зникло, і за мить Максим уже опинився біля чергової галереї, яка вела ліворуч. Крикнувши: «Стій, чорт забирай!», Білан завернув туди і побіг. Він відчував якийсь рух попереду, навіть бачив світло. Та враз сталося таке, від чого хлопець вкляк на місці, а волосся під бейсболкою, здається, піднялося дибки.

Попереду почувся крик, навіть не крик – голосний розпачливий вереск жаху. Сумнівів не було: кричала дівчина.

– Катя! – гаркнув Максим і подався на крик.

Попереду і позаду тепер була цілковита темрява, навіть ліхтарик не світив, хоча дівчина з темряви не переставала кричати. Нарешті Білан наштовхнувся на якусь стіну, від неї праворуч вів один хід, ліворуч – другий. Здається, крики лунали з лівого боку. Хлопець побіг туди і дуже швидко налетів на людську постать. Від цього зіткнення крик став ще сильнішим. Катя заверещала з новою силою, відштовхнула його від себе, і Максим змушений був ловити її в темряві обома руками.

– Це я! – викрикнув він у відповідь. – Я! Я! Я!

Катерина перестала вириватися, трошки заспокоїлась і посунулася по стінці підземелля додолу, потягнувши Максима за собою. Вона схлипувала.

– Що таке? Ну? Що сталося? – домагався Білан.

– Ка... Ка...

– Яка кака? – не зрозумів хлопець.

– Ка... Кажан! – нарешті вирвалося в Катерини. – Там... десь... під стелею... налетів...

Максим полегшено видихнув.

– Добре хоч не мумія ожила! – хлопець навіть вичавив із себе короткий смішок. – Кажан, ну й кажан. Дряпнув? Укусив?

– Не встиг... Запищав... Я в нього ліхтариком...

– Так, – промовив Максим. – Отже, ліхтарика у нас нема. Розбився?

– Не знаю, – Катя схлипнула. – Він... налякав...

Біланові свербів язик покепкувати з тієї, яка ще кілька хвилин тому образилася, коли її обізвали боягузкою. Та вчасно стримався: досить емоцій та взаємних кпинів. Тепер його приятелька, мабуть, зрозуміла, що й до чого. І все ж таки запитав:

– А ти хіба не знала, що в підземеллі можуть водитися кажани?

– Яюсь не подумала... Тільки... Не кажи нікому, добре?

– Ага, – пообіцяв Максим. – Якби на мене налетів кажан з темряви, мені теж було б не надто затишно. Як, повертатися будемо?

– Давай. Ти дорогу назад пам'ятаєш?

Ось тепер нарешті Максим Білан остаточно зрозумів, у який капкан вони втрапили, самі того не бажаючи. Звісно, якісь повороти зафіксувалися в пам'яті. Він притулився спиною до стіни, заплющив очі, хоча темряви і так вистачало, і почав подумки рахувати різні комбінації та варіанти. Повертали вони, здається, ліворуч. Чи праворуч... Тут не так багато ходів та поворотів, та все ж таки поблукати доведеться...

– Чого мовчиш? – озвалася з темряви Катя.

– Я думав, ти знаєш дорогу назад, – пояснив він.

– То ми... заблукаємо? – обережно запитала дівчина.

– Якщо вже не заблукали, – Максим вирішив не приховувати від неї своїх підозр.

Катерина міцніше притулилася до нього.

– Я ідіотка... – промовила вона. – Я потягнула тебе сюди... Не знаю... Хотіла...

– Що ти там хотіла, потім розберемося, – перервав її Білан. – Я не менший ідіот. Мало того, що поліз сюди з тобою, так іще й не вивчив,

як звідси вибратися. Якби не кажан... До кажана, здається, все було нормально. Хоч би вийти туди, де ти з тим гадським кажаном зіткнулася... Але спочатку давай пошукаємо ліхтарик. А раптом він ще живий?

– Я не кішка, – капризно відповіла Катя. – В темряві не бачу. В тебе є сірники чи запальничка?

Точно знаючи, що нічого такого з собою не прихопив, Максим вкотре подумки вилаяв себе за непередбачливість: «Ні, Катерина Котовська таки даремно вважає його розумником. Він дурний, навіть дурніший, ніж думав. Черненко – той би – сто відсотків! – здогадався взяти з собою хоча б сірники, якби вони зібралися спускатися під землю. Влітку в горах вони вже досліджували один невеличкий підземний тунель, і тоді Денис перед тим, як лізти, повернувся до хати, в якій вони сиділи, і знайшов чим запалити вогонь. А тут – на тобі».

«На що ти сподівався? – подумки запитав себе Білан і так само подумки відповів самому собі: – «На дівчисько, яке потягло тебе в цю експедицію. В неї справді був ліхтарик, але ж чоловік серед вас двох – ти. Тьху!»

Сплюнув він не подумки – по-справжньому, просто собі під ноги.

– Чого плюєшся? – запитала з темряви Катя.

– Нічого, – буркнув Білан. – Так, згадав одну річ.

І справді: щойно сказав – відразу згадав. У нього ж мобільний телефон у кишені! Не вірячи в диво, хлопець витягнув його, натиснув на кнопку. Дива не сталося: під землею зв'язку не було, стільникове покриття в лабіринтах під Одесою відсутнє. Зате засвітився тоненьким промінчиком ліхтарик. Поки батарея телефону заряджена, він світитиме. Світла ледь вистачає, аби роздивитися, що під носом. Але це краще, ніж повна темрява.

– Працює? – з надією запитала Катя.

– Сама знаєш, що ні, – відповів Максим. – Але не сидимо на місці. Треба рухатися вперед. Нічого. Здається, відійшли недалеко.

10. Погроза демонів

Насувався жовтневий вечір, а з Біланом та його татом далі не було зв'язку.

Денис вирішив: це доля. Що б там не сталося з Максимом, хтось невідомий там, нагорі, вирішив: так і мусить бути. Він, Черненко, має бути за щось покараний. За що – питання друге. Просто саме сьогодні вищі сили зробили так, аби не було звідки отримати якщо не допомогу, то бодай пораду.

Мама, повернувшись з роботи, відчула настрій сина. Запитала, чи не трапилося щось у школі. Черненко поспіхом відповів, що ні, та мама, здається, не помітила цієї поспішності й заспокоїлася. Аби не провокувати зайвих запитань, Денис вирішив вийти на вулицю. Він подзвонив Оксані і поставив її перед фактом: треба поговорити. Тож чи не може вона також зараз вийти.

Про що вони зараз говоритимуть, Черненко поняття не мав. Адже про все давно говорено, переговорено, вся вода в ступі витовчена, лишається тільки невідворотно чекати понеділкового ранку. Або сподіватися на диво... Денис відчував себе людиною, що її якісь невідомі мисливці загнали у капкан, поставлений насправді на вовка. І тепер він мусив або відгризти собі ногу, як вовки в таких випадках відгризають устряглі лапи, або приречено чекати, поки з нього здеруть шкіру.

Обидва варіанти Дениса Черненка не влаштовували.

Оксана, як і обіцяла, вийшла на вулицю, взяла хлопця під руку. Це трохи заспокоїло його: хоч одна людина готова повірити йому й підтримати в біді.

– Дзвонила?

– Дзвонила. Глухо.

– Наче крізь землю провалився, – скреготнув зубами Денис, навіть не підозрюючи, наскільки він недалекий від істини.

Вони повільно пішли прямо по вулиці в бік парку.

– Давай спробуємо самі. Невже нічого не придумаємо? – заговорив Черненко.

– Знову? Вже сто разів проговорювали...

– Значить, треба в сто перший раз! – стояв на своєму Денис.

– Добре, – приречено погодилася Оксана. – Ти говорив, що Максим у подібних випадках мислив би так. Перше: чи винен ти і чи вимагав у Жабинського гроші? Признайся собі.

– Ні, – вкотре за день заявив Денис.

– Друге: ти зовсім ні в чому не винен і жодним чином не причетний до цієї історії?

– Ні, – так само відповів Черненко.

– Але ж Жабинського ти все ж таки трохи набив? Губу йому розкровив, наприклад...

– Потовк його трохи за діло. Аби не плювався, то й губи лишилися б цілі. Тільки по писку я його не бив. Фінгал – не моїх рук діло. На жаль. Знав би...

– Тихо, тихо, – Оксана дотримувалася правил обраної ними гри. – Гроші таки зникли. Двісті баксів. І гроші, ясна річ, не Костика, а мамині... Чи татові, словом, родинні. Костик каже: ти залякав його, він сховався додому, витяг зі сховку, де зберігаються гроші, потрібну тобі суму і віддав. Його слова проти твоїх, вірно? – Денис мовчки кивнув. – Ну, які варіанти ми прикидали? Які комбінації тут можуть існувати?

– Білан завжди прикидав навіть фантастичні. Може бути, наприклад, що Жаба сам собі підбив око, поскаржився на мене мамі, і вони вирішили мене розвести. Така собі мстива змова родини Жабинських проти Дениса Черненка. Але якщо це правда, – зітхнув хлопець, – навіть Білан не доведе, що я ні в чому не винен. Доводити просто не буде кому. Адже брешуть, виходить, усі...

– Інші варіанти, – кивнула Оксана. – Найгірший розглянули, який найпростіший?

Договорити їм не дали.

Оксана з Денисом саме дійшли до парку і тепер неквапом простували алеєю. Довкола було вже темно, парк не центральний, тож освітлювався погано. І той, хто гукнув Черненка на ім'я, явно не просто стежив за парочкою, а вичікував зручного моменту, коли хлопець із дівчиною зайдуть у найтемніше місце.

Окрик прозвучав грубо. Нічого доброго від того, хто гукав, Денис не чекав. Тому відразу розвернувся на голос так, аби закрити собою Оксану. Та зовсім прикрити її не вийшло: на них насунули відразу з трьох боків. Три високі темні постаті ніби виростили з вечора. Максим, наділений багатую уявою, охрестив би їх чимось типу паркових демонів.

– Денис Черненко – ти? – перепитав демон, який стояв просто перед ним: високий, коротко стрижений хлопець років шістнадцяти в плащі з піднятим коміром.

– Ні, я Бетмен, – відповів той. – Людина-кажан.

– Зараз, пацан, ми з тебе людину-мумію зробимо, – відповів інший демон, той, який стояв ліворуч.

Наче збираючись виконати свою погрозу, він ступив крок до Оксани.

– Я закричу, – попередила вона.

– Давай, кричи, – дозволив демон у плащі. – Поки тебе почують, поки добіжать... хвилин десять у нас буде мінімум. А знаєш, що грамотні в таких справах люди можуть зробити з такими, як ви, навіть за п'ять хвилин?

– Чого треба? Хто ви такі? – запитав Денис. – Тільки зачепи її, хто б ти не був, і побачиш, що такі, як я, можуть зробити за три хвилини!

– Так, Бобе, він мені набрид! – другий демон замахнувся.

– Не смикайся, Ромео, – промовив Боб, і Ромео опустил руку. – Молодець, тримаєшся. Не бійся, ми закони знаємо. Якщо пацан з дівкою гуляє – не чіпаємо. Був би сам, Ромео б на тобі точно виспався просто тут, на алеї. Значить, слухай сюди, людина-кажан: ти винен Костику Жабі двісті зелених папірців. Правда?

– Нічого я йому не винен! – огризнувся Денис. – Це він вас прислав?

– Не таким великим виріс цей перець, аби нас кудись присилати, – гмикнув Боб. – А ти, пацан, правду кажеш. Нічого ти Костику Жабі не винен.

– Як так? – здивувався від несподіваної заяви Черненко.

– Отак, – в тон йому відповів Боб. – Бо той, хто винен Жабі, автоматично стає винний нам. Адже цей лох нам по життю винен. Його боржники – наші боржники. До завтра бабок не буде – не буде і другого попередження. Все ясно?

У Черненка перехопило подих.

– А... ми ж... До понеділка термін... Домовлялися...

– З нами ти ні про що не домовлявся, – процідив крізь зуби Боб. – О'кей, нехай буде не завтра, а неділя. Рано... тут, у парку. Приносиш двісті баксів. І з вогнем не жартуй, ми від самого будинку твоєї мавпочки вас пасемо. Спочатку до неї в гості прийдемо.

– Хто мавпочка? Ану повтори!

Денис стиснув кулаки, та Оксана в свою чергу стиснула його за лікоть з усієї сили.

– А ти нічого, – визнав Боб. – Розрахуєшся – поговоримо. Може, з нами тусуватимеш... Все, молодняк, до неділі.

Коли паркові демони зникли в темряві так само, як з'явилися, Черненко не стримався і зробив те, чого за весь час знайомства при Оксані жодного разу не робив: почав голосно лаятися. Правда, загнувши кілька пасажів, зупинився, буркнув вибачення. Та Оксану це зовсім не збентежило – вона ж розуміла ситуацію.

– Отак, значить, – видихнув Денис. – Ну, які будуть думки? Що сказав би із цього приводу наш великорозумний Максим Білан?

Відповіддю була трель мобільника в Оксаниній кишені. Вона витягла телефон, глянула на номер і радісно скрикнула.

11. Подвійний порятунок

У підземній галереї Максим Білан і Катя Котовська кружляли досить довго.

Можна, звісно, сказати, що час для них зупинився. Проте це буде неправдою: години та хвилини висвітлювалися на моніторі Максимового телефону. Так він дізнався, що по колу вони ходили дві години і десять хвилин.

Спочатку Білан спробував пошукати ліхтарик. Промінчиком від «телефонного» ліхтаря навіть під носом важко було щось добре освітити. Та все одно Максим облазив весь коридор і навіть трошки пройшов у сусідній.

– Ну його, не йди від мене далеко, – попросила Катя, – ми ж зовсім не рухаємося.

– Куди ти могла його пожбурити? – роздратовано запитав хлопець.

– Там хід роздвоювався. Кажан налетів, я рукою махнула – і все, нема...

– Так, – Максим присів на землю і вимкнув «телефонний» ліхтарик. Тепер морок підземелля остаточно поглинув їх.

– Ввімкни, – попросила Катя.

– Помовч, – сказав у відповідь Білан. – Є таке правило: коли не знаєш, що робити, треба загасити світло, замовкнути і подумати в темряві п'ять хвилин. Час пішов.

Катя слухняно закрила рота. Максим спочатку почав рахувати до ста, потім кинув це заняття, тоді заплющив очі, сильно примружив, а коли перед очима застрибали різнобарвні цяточки, спробував порахувати їх. Думки потроху прийшли в робочий стан, і коли потрібний час минув, Білан запитав:

– Ти комусь казала, куди саме ми збираємось?

– Не пустили б. Тому і не говорила.

– Я так само. Бо вирішив прийняти твої правила гри і пожити чужим розумом. Але якщо нас не буде по обіді – шукатимуть?

– Турбуватися будуть. Дзвонитимуть, – мовила Катя. – Шукати – навряд. Це ближче до вечора. Ми тут будемо сидіти і чекати?

– З Чорного моря погоди? – глузливо запитав Максим. – Дуже далеко ми не могли зайти, я вже це казав. Ти зустріла кажана на перетині двох коридорів. Коли я біг за тобою, то знаходився... В смислі, спина моя була там, де зараз сидиш ти. Трошки плутано, скажу простіше: нам, здається, треба рухатися ліворуч. Щойно вийдемо до роздоріжжя – підемо в правий бік. Бо коли ми йшли звідти, то, здається, повертали, навпаки, в ліву сторону. Плутано, та спробуємо вийти.

Спроба виявилася марною. Як і кілька наступних спроб.

Тунель, поворот... знову тунель, знову поворот. Здавалося, що цьому не буде кінця. Спочатку Максим голосно рахував повороти, потім зрозумів повну безглуздість цієї лічби. Катя взагалі вирішила мовчати, і Білан не без підстав вирішив: у такий спосіб вона дає йому зрозуміти, що визнає свою помилку, визнає так само провину і шкодує про свій нерозважливий вчинок. Від цього в даний момент їм обом було не легше, та все ж таки Білану було приємно тримати ситуацію в своїх руках, більше не вислуховуючи ядучих зауважень цієї зухвалої одеситки.

Час від часу вони зупинялися, сідали, відпочивали, віддихувалися. Таких перепочинків ставало дедалі більше. Максим уже фізично відчував увесь тягар втоми.

Максим не міг пояснити ані товаришці по нещастю, ані, тим більше, собі, як і в який момент прийшло осяяння: вони кружляють по колу. Зрозумівши це, Білан негайно зробив ще одне відкриття: коло, яке вони тут намотують, вже стало знайомим настільки, що він може відрізнити один поворот від другого. Значить, поррахував він варіанти, мусить бути в цьому лабіринті таке місце, де є можливість піти в інший бік. Вийти з зачарованого кола ходів – і знайти інший напрямок. Є всі шанси вважати його правильним.

Каті хлопець нічого не пояснював. Просто сказав у певному місці:
– Тепер ми підемо сюди, – і вона слухняно рушила за ним.

Далі був ще один поворот, знову розходилися дві галереї. Та Білан уже був більш ніж переконаний: коли вони йшли сюди, лівих поворотів робили більше, ніж правих. Зараз, виходить, слід триматися лівої сторони.

Коли проминули і цей поворот, ходи перестали роздвоюватися. Далі заблукані рухалися лише прямо. Та головне – вони вийшли в прохід, у якому можна було стояти не згинаючись. Ця прикмета означала – вихід близько.

Не підвела чуйка – завернувши в черговий прохід, втомлені Максим і Катя враз радісно скрикнули, побачивши попереду тоненьку смужку світла. Білан пам'ятав: двері в підвал вони лишали прочиненими, світла було більше. Отже, хтось уже причинив їх. А якщо раптом не просто причинив, а взагалі зачинив з якогось доброго дива?

Та побоювання не справдилися. Двері не зачинили, а дійсно лише причинили. Налетівши на них витягнутими вперед руками з усього розмаху, Максим вилетів на волю і не стримав крику. Катя, навпаки, висунулася з дверної пройми обережно, ніби боялася, що під дверима стоятиме той, хто тільки і чекає, щоб її покарати.

Годинник показував: у підземеллі під Одесою Максим і Катя блукали майже п'ять годин. Тепер світло різало очі, які встигли за цей час відвикнути від нього. Та це швидко минуло, і вони пішли додому.

По дорозі Максимів телефон почав голосно пищати. Це приходили повідомлення про неприйняті дзвінки. Кілька останніх було від мами, далі висвічувався незнайомий номер, хтось теж активно намагався добитися. Потім, вирішив Білан, усе потім. І про всяк випадок вимкнув телефон.

Навряд чи треба докладно зупинятися на тому, як зустріли Максима й Катю вдома у Біланових родичів. Мама дівчини чекала на неї тут же. Зовнішній вигляд обох не потребував спеціальних пояснень, та Максим все ж таки дещо уточнив: він сам попросив

Катю показати йому знамениті одеські катакомби, де вони благополучно заблукали і так само благополучно виблукали назад. Хлопець навіть намагався вдавати з себе такого собі живчика, який пережив цікаву пригоду.

Дорослі спочатку говорили всі хором, навіть дядько Джон підключився. Потім висловився кожен окремо, і дядько Джон не був винятком. Говорили одне: слід було бодай комусь сказати. Але ж не пустили б... Проте є інший вихід: лишити записку і здійснити свій задум, нікого не питаючи. Зате в разі чого знали б, де шукати зниклих, і вчасно підняли б тривогу.

Словом, на з'ясування цих стосунків, виховні моменти, профілактичні розмови і паралельне відмивання та годування горедослідників пішла вся друга половина дня. Лише під вечір, коли нарешті всі заспокоїлися, Максим раптом згадав, що не відповів на настирливі дзвінки невідомого. Ввімкнув телефон, прийняв ще кілька повідомлень про пропущені дзвінки, зроблені з того самого номера, і передзвонив.

На тому боці відповіла Оксана Дорошенко. Вона благала врятувати Дениса.

У Максима впритул вистачило грошей на рахунку, аби вислухати розповідь про халепу, в яку на рівному місці втрапив Черненко. Порівняно з його історією свій власний капкан Білан уже вважав мало не дитячою забавкою. Пообіцявши передзвонити, попросив дозволу зробити дзвінок зі стаціонарного телефону і відразу видав:

– Не можна вас на секунду залишити без нагляду! Варто поїхати кудись у справах – вони вже по вуха в цьому самому... Ану ще раз про тих демонів. Як їх – Боб, Ромео, Джульєтта?

– Яка Джульєтта, старий! – розорявся на тому боці Денис. – Тут обклали не дрібно!

– Давай, кажу, про тих бобів-шмобів ще раз! – повторив Максим, а коли Денис повторив, клацнув пальцями: – Слухайте, це ж навіть не вища математика, а задачка зі шкільного підручника! Живіть спокійно до неділі. Тоді зробите ось так...

12. Просте рішення

Оксана взялася виконувати частину Максимових указівок сама.

Правда, Черненко чесно намагався усунути дівчину від активних дій, та вона вперто наполягла на своєму, і таки виявилася права. З Денисом мама Костика Жабинського, сто пудів, не захотіла б говорити так, як їм треба. Оксана ж змогла її переконати вчинити саме так, як вона просить.

У призначений день і час Денис Черненко стояв у парку, саме там, де їх два дні тому перестріли ті, кого він охрестив демонами. Місце, виявляється, було дуже зручним – у цій частині парку густо розрослися кущі й дерева, і воно віддалено нагадувало ділянку справжнього лісу. Чекати довго не довелося – трійця вимагателів прийшла, як і обіцяла: напередодні Ромео подзвонив Денисові додому, нагадавши про борг і заодно давши зрозуміти, що від них не сховаєшся. Хоча дізнатися номер телефону, знаючи адресу, може через довідкову службу навіть молодший школяр.

– Здоров, людина-кажан, – Боб простягнув Денисові руку долонею догори.

Той подумав... і ляснув по ній своєю долонею. Але коли так само зробив Ромео, Черненко демонстративно заховав руки в кишені джинсів.

– Ич, який, – скривився Ромео. – Давай, давай, бурій... Ведмежа буре, блін...

– Як я розумію, ти приніс, – почав Боб.

– Що приніс? – занадто голосно поцікавився Денис.

– Як – що? Двісті зелених.

– Чому я мусив тобі їх принести? – Черненко говорив так само голосно, на що Боб і його компанія не звертали уваги.

– З дуба впав? – здивовано запитав ватажок. – Бо ти нам їх винен, придурку!

– А чого це я вам їх винен?

– Бо нам винен Костик Жаба! – Ромео помітно втрачав терпець. – Для чого ти все це завів?

– Жаба – це Жабинський? – уточнив Денис. – Чому ж він винен, а я – віддавай?

– Бо він сказав нам, що ніс нам борг, а ти забрав у нього бабки, козел! Він дурня вмикає, Боб! – ревнув Ромео. – Так я його зараз так вимкну...

– Ану, стояти! – почулося раптом з-за кущів.

І перед очима трійці вимагателів з-за дерева, просто крізь кущі, тремтячи від праведного гніву, виступила розлюченою фурією Жабинська. Оксана умовила її прийти раніше, стати там, у сховку, і послухати, про що Денис говоритиме з трьома старшими хлопцями. Жінка зробила висновок: дитячий садок, та після наполегливих умовлянь Оксани погодилася.

Про що зараз явно не шкодувала.

– Хто вам винен двісті доларів? – суворо запитала жінка.

– А ви, тьотю...

– Це мама вашого боржника, недоумки, – пояснив Черненко, переможно посміхаючись. – Бачте, може, він вам щось і винен. Навіть швидше за все, що так. Ось тільки випала нагода ніби й віддати, а з іншого боку – не віддати.

– Проста математика, – втрутилася Оксана, повторюючи слова Максима Білана. – Ваш син, пані Жабинська, заборгував ось цим хлопцям солідну суму. Що це за борг – в карти програв чи щось інше, ще якісь типу дорослі розваги, – ви вже з ним удома самі в цьому якось розберіться. Той, кого кличуть Бобом, досить добре відомий нашому дільничному інспектору. А інспектор знайомий з одним офіцером міліції. Який, в свою чергу, приятелює з батьком одного нашого друга. Котрий тепер у Одесі й завтра буде тут. Два дзвінки – і особа встановлена. Тим більше, що прізвисько Бориса Гуменного, як нам сказали, справді відоме органам.

Ніхто з трійці не поспішав розходитися. Три пари очей здивовано і водночас заворожено дивилися на тринадцятирічну дівчину. Коли в

розмову знову вступив Денис, він звертався до Жабинської.

– Задача елементарна. Ось ці кредитори в той же день, коли ваш Костик вигріб від мене, перестріли його і поговорили ще жорсткіше – підбили око. І тоді Костик вирішує помститися мені. Розв'язавши при цьому свої проблеми та ще й розбагатівши. Він приходить додому і бере зі сховку гроші. Вам, батькам, скаржитесь на мене – і ви маєте повне право вимагати від мене повернення вкрадених доларів. Бобові він так само скаржитесь на мене, і тепер я – ще й їхній боржник. А хлопці вони серйозні. Отже, я – між двох вогнів і мушу віддати вже не двісті, а чотириста доларів. Тоді як ваш Костик приховав цю суму для своїх потреб. В тому, що я не все тут придумав, ви щойно мали змогу переконатися. Та, власне, не я і придумав, – Черненко посміхнувся. – Просто скористався розумною порадою недурного пацана.

Запала тиша. Жовте листя повільно злітало з дерев.

– Ми вільні? – запитала Оксана в Жабинської.

Жінка кивнула, не зводячи очей з Боба.

– До нас питання чи претензії є? – поцікавився Денис у вимагателів.

– Тепер уже не до вас, – процідив Боб.

По всіх трьох було видно: вони хочуть просто зараз дати драла, але гордість не дозволяє. Значить, доведеться щось пояснювати цій розлюченій жінці.

– Тоді ми пішли в кіно, – оголосив Черненко.

– Приємного перегляду, – нарешті подав голос третій «демон».

Оксана взяла Дениса під руку, і вони пішли геть, не озираючись.

Уже вийшовши з парку, вони дружно розреготалися. Потім Оксана набрала Максимів номер. Денис, щойно почувся відповідь, мало не силою вирвав телефон у неї з руки.

– Класно пройшло, старий! Клієнти отупіли повністю!

– Я правильно вирахував?

– Авжеж... Ми цього, мабуть, ніколи не дізнаємося в усіх подробицях. Та я не дуже-то й хочу...

– О'кей, народ. Ми вже більше як півдороги проїхали. Зустрінемося завтра. Заодно з однією цікавою людиною познайомлю. Все, бувайте, зв'язок зникає.

Пригода на Геловін

1. Оце так несподіванка!

Коли в'їжджали в Київ, почало сутеніти.

Годинники на зимовий час країна переведе лише за два тижні, а поки що Максим Білан насолоджувався процесом, який чомусь дуже любив: споглядав, як осінній день сам по собі, без жодного переведення стрілок, поволі стає коротшим. Яюсь, буквально на цьому тижні, він не стримався і ляпнув про свої незвичні вподобання Денисові Черненку. Той так само не стримався, зареготав:

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

Андрій Кокотюха

ПОДВІЙНИЙ КАПКАН

ПОДВІЙНИЙ КАПКАН
ПРИГОДА НА ГЕЛОВІН
ВРЯТУЙТЕ БЕТМЕНА
ФАЛЬШИВЕ КІНО

 FOLIO

Примечания

1

Ширмач – кишеньковий злодій (жаргон).

[Повернутися](#)

2

Форшмак – гаряча страва з рубленого м'яса, яку запікають із картоплею, оселедцем, сметаною, цибулею та перцем. Дуже популярна в старих одеських родин.

[Повернутися](#)

3

Міні-вен – мікроавтобус.

[Повернутися](#)

4

Індіана Джонс – герой серії пригодницьких фільмів американського режисера Стівена Спілберга, дослідник старожитностей. Часто заради цього ризикує власним життям, хоча з усіх карколомних пригод виходить цілим та неушкодженим. Цього героя постійно грає американський актор Гаррісон Форд.

[Повернутися](#)

5

Геловін – старовинне свято кельтів, символізує прихід зими, а разом – темних сил. Має іншу назву – День Усіх Святих і традиційно містичну символіку.

[Повернутися](#)

6

Робін Гуд – власне персонаж англійського фольклору, ніж реальний благородний розбійник, який зі своєю ватагою жив у Шервудському лісі, грабував багатіїв і віддавав награване бідним селянам. Про Робін Гуда написано багато книжок, знято багато пригодницьких фільмів.

[Повернутися](#)

7

Фелука – невеличке трищоглове торгове судно, через свою маневреність часто використовувалося розбійниками і злочинцями Чорного та Середземного морів.

[Повернутися](#)

8

Лара Крофт – персонаж комп'ютерної гри, а згодом – кількох однойменних пригодницьких фільмів, яку називають «Індіаною Джонсом у спідниці». За сюжетом, досліджує давні поховання в пошуках цікавих археологічних знахідок, за що отримала прізвисько «розкрадачка гробниць». У кіно Лару Крофт зіграла американська актриса Анджеліна Джолі.

[Повернутися](#)